

(L1) $p \rightarrow (q \rightarrow p)$	肯定后件律
(L2) $(p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))$	蕴含词分配律
(L3) $(\neg p \rightarrow \neg q) \rightarrow (q \rightarrow p)$	换位律
$\vdash p \rightarrow p$	同一律
$\vdash \neg q \rightarrow (q \rightarrow p)$	否定前件律
$\vdash (\neg p \rightarrow p) \rightarrow p$	否定肯定律
$\vdash (p \rightarrow q) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r))$	HS, 假设三段论
$\vdash \neg \neg p \rightarrow p$	双重否定律
$\vdash p \rightarrow \neg \neg p$	第二双重否定律
$\vdash (p \rightarrow q) \rightarrow (\neg q \rightarrow \neg p)$	换位律

- (K1) $p \rightarrow (q \rightarrow p)$
(K2) $(p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))$
(K3) $(\neg p \rightarrow \neg q) \rightarrow (q \rightarrow p)$
(K4) $\forall x p(x) \rightarrow p(t)$, 其中项 t 对 $p(x)$ 中的 x 是自由的
(K5) $\forall x (p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow \forall x q)$, 其中 x 不在 p 中自由出现

其中, $p, q, r, p(x)$ 都是任意的公式

($\exists_1$ 规则) 设项 t 对 $p(x)$ 中的 x 自由, 则有 $\vdash p(t) \rightarrow \exists x p(x)$

($\exists_2$ 规则) 设 $\Gamma \cup \{p\} \vdash q$, 其证明中 Gen 变元不在 p 中自由出现, 且 x 不在 q 中自由出现, 那么有 $\Gamma \cup \{\exists x p\} \vdash q$, 且除了 x 不增加其他 Gen 变元。

【常用的等价式】

- $\neg(\forall x)A(x) \Leftrightarrow (\exists x)\neg A(x)$;
- $\neg(\exists x)A(x) \Leftrightarrow (\forall x)\neg A(x)$.
- $(\forall x)(A(x) \wedge B(x)) \Leftrightarrow (\forall x)A(x) \wedge (\forall x)B(x)$
- $(\exists x)(A(x) \vee B(x)) \Leftrightarrow (\exists x)A(x) \vee (\exists x)B(x)$
- $(\exists x)G(x) \Leftrightarrow (\exists y)G(y)$; (2) : $(\forall x)G(x) \Leftrightarrow (\forall y)G(y)$.

【常用的永真蕴含式】

- $(\forall x)A(x) \Rightarrow (\exists x)A(x)$
- $(\forall x)A(x) \vee (\forall x)B(x) \Rightarrow (\forall x)(A(x) \vee B(x))$
- $(\exists x)(A(x) \wedge B(x)) \Rightarrow (\exists x)A(x) \wedge (\exists x)B(x)$
- $(\forall x)(A(x) \rightarrow B(x)) \Rightarrow (\forall x)A(x) \rightarrow (\forall x)B(x)$
- $(\forall x)(A(x) \rightarrow B(x)) \Rightarrow (\exists x)A(x) \rightarrow (\exists x)B(x)$
- $(\exists x)(\forall y)G(x, y) \Rightarrow (\forall y)(\exists x)G(x, y)$
- $(\forall x)(\forall y)G(x, y) \Rightarrow (\exists y)(\forall x)G(x, y)$
- $(\forall y)(\forall x)G(x, y) \Rightarrow (\exists x)(\forall y)G(x, y)$
- $(\exists y)(\forall x)G(x, y) \Rightarrow (\forall x)(\exists y)G(x, y)$
- $(\forall x)(\exists y)G(x, y) \Rightarrow (\exists y)(\exists x)G(x, y)$
- $(\forall y)(\exists x)G(x, y) \Rightarrow (\exists x)(\exists y)G(x, y)$

定理 (化前束范式)

令 Q^* 为 Q 的对偶量词.

1. 若 y 不在 $p(x)$ 中出现, 则 $\vdash Qxp(x) \leftrightarrow Qyp(y)$;
2. 若 x 不在 p 中出现, 则 $\vdash (p \rightarrow Qxq) \leftrightarrow Qx(p \rightarrow q)$;
若 x 不在 q 中出现, 则 $\vdash (Qxp \rightarrow q) \leftrightarrow Q^*x(p \rightarrow q)$;
3. $\vdash \neg Qxp \leftrightarrow Q^*x\neg p$;
4. $\vdash (\forall xp \wedge \forall xq) \leftrightarrow \forall x(p \wedge q)$;
5. $\vdash (\exists xp \vee \exists xq) \leftrightarrow \exists x(p \vee q)$;
6. 若 x 不在 p 中出现, 则 $\vdash (p \vee Qxq) \leftrightarrow Qx(p \vee q), \vdash (p \wedge Qxq) \leftrightarrow Qx(p \wedge q)$.

【谓词演算的语义推论-推理规则】

(1).全称量词消去规则 **UI** $(\forall x)A(x) \Rightarrow A(y), (\forall x)A(x) \Rightarrow A(c)$

其中 y 为任意的不在 $A(x)$ 中约束出现的个体变量, c 为任意的个体常量;

(2).存在量词消去规则 **EI** $(\exists x)A(x) \Rightarrow A(c)$

其中, c 是使 A 为真的个体域中的某个个体, 即一个特定的个体常项, 要求 $(\exists x)A(x)$ 中无其它自由出现的个体变项, 如有, 必须用函数符号来取代。

(3).全称量词引入规则 **UG** $A(y) \Rightarrow (\forall x)A(x)$

其中无论 $A(y)$ 中自由出现的个体变量 y 取何值, $A(y)$ 应该均为真, x 不能在 $A(y)$ 中约束出现。

(4).存在量词引入规则 **EG** $A(c) \Rightarrow (\exists x)A(x)$

其中, c 是特定的个体常量, x 不能在 $A(c)$ 中出现过。

等词公理

(E1) $R_1^2(t, t)$

(E2) $R_1^2(t_k, u) \rightarrow R_1^2(f_i^n(t_1, \dots, t_k, \dots, t_m), f_i^n(t_1, \dots, u, \dots, t_n))$

(E3) $R_1^2(t_k, u) \rightarrow (R_i^n(t_1, \dots, t_k, \dots, t_m) \rightarrow R_i^n(t_1, \dots, u, \dots, t_n))$

用 $\approx$ 表示等词

(E1) $t \approx t$

(E2) $t_k \approx u \rightarrow (f_i^n(t_1, \dots, t_k, \dots, t_m) \approx f_i^n(t_1, \dots, u, \dots, t_n))$

(E3) $t_k \approx u \rightarrow (R_i^n(t_1, \dots, t_k, \dots, t_m) \rightarrow R_i^n(t_1, \dots, u, \dots, t_n))$

算术公理

(N1) $t' \neq \bar{0}$

(N2) $t'_1 \approx t'_2 \rightarrow t_1 \approx t_2$

$$(N3) \ t + \bar{0} \approx t$$

$$(N4) \ t_1 + t'_2 \approx (t_1 + t_2)'$$

$$(N5) \ t \times \overline{0} \approx \bar{0}$$

$$(N6) \ t_1 \times t'_2 \approx t_1 \times t_2 + t_1$$

$$(N7) \ p(\bar{0}) \rightarrow (\forall x(p(x) \rightarrow p(x')) \rightarrow \forall x p(x))$$

其中 t, t_1, t_2 是任意的项, $p(x)$ 是任意的公式, 算术公理的集记为 $\mathcal{N}$

$$\text{定理 3 } \mathcal{N} \vdash \overline{m} + \overline{n} \approx m + n$$

$$\text{定理 4 } \mathcal{N} \vdash \overline{m} \times \overline{n} \approx m \times n$$

$$\text{定理 5 } \mathcal{N} \vdash \bar{0} + t \approx t$$

$$\text{定理 6 } \mathcal{N} \vdash t'_1 + t_2 \approx (t_1 + t_2)'$$

$$\text{定理 7 (加法交换律) } \mathcal{N} \vdash t'_1 + t_2 \approx (t_1 + t_2)'$$

其中 t_1, t_2 是任意的项

$$\text{定理 8 (加法结合律) } \mathcal{N} \vdash (t_1 + t_2) + t_3 \approx t_1 + (t_2 + t_3)$$

其中 t_1, t_2, t_3 是任意的项

$$\text{定理 9 (加法消去律) } \mathcal{N} \vdash t_1 + t_2 \approx t_2 \leftarrow t_1 \approx \bar{0}$$

其中 t_1, t_2 是任意的项

$$\text{定理 10 } \mathcal{N} \vdash t_1 + t_2 \approx \bar{0} \rightarrow t_1 \approx \bar{0}$$

$$\text{定理 11 } \mathcal{N} \vdash t_3 + t_1 \approx t_2 \rightarrow (t_4 + t_2 \approx t_1 \rightarrow t_1 \approx t_2)$$

$$\text{定理 12 } \mathcal{N} \vdash \exists x(x + t_1 \approx t_2) \rightarrow (\exists x(x + t_2 \approx t_1) \rightarrow (t_1 \approx t_2))$$

$$\text{定理 13 } \mathcal{N} \vdash t \not\approx \bar{0} \rightarrow \bar{1} \leq t$$

$\vdash p \rightarrow p$ (同一律)

- 证明: (1) $p \rightarrow ((p \rightarrow p) \rightarrow p)$ (L1)
(2) $(p \rightarrow ((p \rightarrow p) \rightarrow p)) \rightarrow ((p \rightarrow (p \rightarrow p)) \rightarrow (p \rightarrow p))$ (L2)
(3) $(p \rightarrow (p \rightarrow p)) \rightarrow (p \rightarrow p)$ (1),(2),MP
(4) $p \rightarrow (p \rightarrow p)$ (L1)
(5) $p \rightarrow p$ (3),(4),MP

$\vdash \neg q \rightarrow (q \rightarrow p)$ (否定前件律)

- 证明: (1) $(\neg p \rightarrow \neg q) \rightarrow (q \rightarrow p)$ (L3)
(2) $((\neg p \rightarrow \neg q) \rightarrow (q \rightarrow p)) \rightarrow (\neg q \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg q) \rightarrow (q \rightarrow p)))$ (L1)
(3) $\neg q \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg q) \rightarrow (q \rightarrow p))$ (1),(2),MP
(4) $(\neg q \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg q) \rightarrow (q \rightarrow p))) \rightarrow ((\neg q \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg q)) \rightarrow (\neg q \rightarrow (q \rightarrow p)))$ (L2)
(5) $(\neg q \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg q)) \rightarrow (\neg q \rightarrow (q \rightarrow p))$ (3),(4),MP
(6) $\neg q \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg q)$ (L1)
(7) $\neg q \rightarrow (q \rightarrow p)$ (5),(6),MP

$\vdash (\neg p \rightarrow p) \rightarrow p$ (否定肯定律)

- (1) $\neg p \rightarrow (\neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow \neg p)$ (L1)
(2) $(\neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow \neg p) \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))$ (L3)
(3) $((\neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow \neg p) \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))) \rightarrow (\neg p \rightarrow ((\neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow \neg p) \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))))$ (L1)
(4) $\neg p \rightarrow ((\neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow \neg p) \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))))$ (2) (3) MP
(5) $(\neg p \rightarrow ((\neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow \neg p) \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))) \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow \neg p) \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))))$ (L2)
(6) $(\neg p \rightarrow (\neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow \neg p) \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))))$ (4) (5) MP
(7) $\neg p \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))$ (1) (6) MP
(8) $(\neg p \rightarrow (p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))) \rightarrow ((\neg p \rightarrow p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))))$ (L2)
(9) $(\neg p \rightarrow p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))$ (7) (8) MP
(10) $(\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p)$ (L3)
(11) $((\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p)) \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p))$ (L1)
(12) $(\neg p \rightarrow p) \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p))$ (10) (11) MP
(13) $((\neg p \rightarrow p) \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p))) \rightarrow (((\neg p \rightarrow p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))) \rightarrow ((\neg p \rightarrow p) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p)))$ (L2)
(14) $((\neg p \rightarrow p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg(\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)))) \rightarrow ((\neg p \rightarrow p) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p))$ (12) (13) MP
(15) $(\neg p \rightarrow p) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p)$ (9) (14) MP
(16) $((\neg p \rightarrow p) \rightarrow ((p \rightarrow (\neg p \rightarrow p)) \rightarrow p)) \rightarrow (((\neg p \rightarrow p) \rightarrow (p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))) \rightarrow ((\neg p \rightarrow p) \rightarrow p))$ (L2)
(17) $((\neg p \rightarrow p) \rightarrow (p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))) \rightarrow ((\neg p \rightarrow p) \rightarrow p)$ (15) (16) MP
(18) $(\neg p \rightarrow p) \rightarrow (p \rightarrow (\neg p \rightarrow p))$ (L1)
(19) $(\neg p \rightarrow p) \rightarrow p$ (17) (18) MP $\square$

$\vdash (p \rightarrow q) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r))$ (HS,假设三段论)

- (1) $(q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow (q \rightarrow r))$ (L1)
(2) $(p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))$ (L2)
(3) $((p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow ((p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))))$ (L1)
(4) $(q \rightarrow r) \rightarrow ((p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r)))$ MP(2)(3)
(5) $((q \rightarrow r) \rightarrow ((p \rightarrow (q \rightarrow r)) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r)))) \rightarrow (((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow (q \rightarrow r))) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))))$ (L2)
(6) $((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow (q \rightarrow r))) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r)))$ MP(4)(5)
(7) $(q \rightarrow r) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))$ MP(1)(6)
(8) $((q \rightarrow r) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow r))) \rightarrow (((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q)) \rightarrow ((q \rightarrow$

$$r) \rightarrow (p \rightarrow r))) \quad (L2)$$

$$(9)((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q)) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r)) \quad MP(7)(8)$$

$$(10)((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q)) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r))) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow (((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q)) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r)))) \quad (L1)$$

$$(11)(p \rightarrow q) \rightarrow (((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q)) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r))) \quad MP(9)(10)$$

$$(12)((p \rightarrow q) \rightarrow (((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q)) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r)))) \rightarrow (((p \rightarrow q) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q))) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r)))) \quad (L2)$$

$$(13)((p \rightarrow q) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q))) \rightarrow ((p \rightarrow q) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r))) \quad MP(11)(12)$$

$$(14)(p \rightarrow q) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow q)) \quad (L1)$$

$$(15)(p \rightarrow q) \rightarrow ((q \rightarrow r) \rightarrow (p \rightarrow r)) \quad MP(13)(14)$$

$\vdash \neg\neg p \rightarrow p$ (双重否定律)

$$(1)\neg\neg p \rightarrow ((\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \rightarrow \neg\neg p) \quad (L1)$$

$$(2)(\neg\neg p \rightarrow ((\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \rightarrow \neg\neg p)) \rightarrow ((\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p)) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p)) \quad (L2)$$

$$(3)(\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p)) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \quad MP(1)(2)$$

$$(4)\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \quad (L1)$$

$$(5)\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p \quad MP(3)(4)$$

$$(6)\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \quad (L1)$$

$$(7)(\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p)(L3)$$

$$(8)((\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p)) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow ((\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p))) \quad (L1)$$

$$(9)\neg\neg p \rightarrow ((\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p)) \quad MP(7)(8)$$

$$(10)(\neg\neg p \rightarrow ((\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p))) \rightarrow ((\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p)) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p))) \quad (L2)$$

$$(11)(\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p)) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p))MP(9)(10)$$

$$(12)\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg\neg\neg p \rightarrow \neg\neg p) \quad (L1)$$

$$(13)\neg\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p) \quad MP(11)(12)$$

$$(14)(\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow p)(L3)$$

$$(15)((\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow p)) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow p))) \quad (L1)$$

$$(16)\neg\neg p \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow p)) \quad MP(14)(15)$$

$$(17)(\neg\neg p \rightarrow ((\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow p))) \rightarrow ((\neg\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p)) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow p))) \quad (L2)$$

$$(18)(\neg\neg p \rightarrow (\neg p \rightarrow \neg\neg\neg p)) \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow (\neg\neg p \rightarrow p)) \quad MP(16)(17)$$

$$(19) \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow p) \quad MP(13)(18)$$

$$(20) (\neg \neg p \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow p)) \rightarrow ((\neg \neg p \rightarrow \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow p)) \quad (L2)$$

$$(21) (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow p) \quad MP(19)(20)$$

$$(22) \neg \neg p \rightarrow p \quad MP(5)(21)$$

$\vdash p \rightarrow \neg \neg p$ 第二双重否定律

$$(1) \neg \neg \neg p \rightarrow ((\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow \neg \neg \neg p) \quad (L1)$$

$$(2) (\neg \neg \neg p \rightarrow ((\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow \neg \neg \neg p)) \rightarrow ((\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p)) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p)) \quad (L2)$$

$$(3) (\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p)) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \quad MP(1)(2)$$

$$(4) \neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \quad (L1)$$

$$(5) \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p \quad MP(3)(4)$$

$$(6) \neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \quad (L1)$$

$$(7) (\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p) \quad (L3)$$

$$(8) ((\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p)) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow ((\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p))) \quad (L1)$$

$$(9) \neg \neg \neg p \rightarrow ((\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p)) \quad MP(7)(8)$$

$$(10) (\neg \neg \neg p \rightarrow ((\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p))) \rightarrow ((\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p)) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p))) \quad (L2)$$

$$(11) (\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p)) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p)) \quad MP(9)(10)$$

$$(12) \neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \quad (L1)$$

$$(13) \neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p) \quad MP(11)(12)$$

$$(14) (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p) \quad (L3)$$

$$(15) ((\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p)) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow ((\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p))) \quad (L1)$$

$$(16) \neg \neg \neg p \rightarrow ((\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p)) \quad MP(14)(15)$$

$$(17) (\neg \neg \neg p \rightarrow ((\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p))) \rightarrow ((\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p)) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p))) \quad (L2)$$

$$(18) (\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg \neg p)) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p)) \quad MP(16)(17)$$

$$(19) \neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p) \quad MP(13)(18)$$

$$(20) (\neg \neg \neg p \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p)) \rightarrow ((\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p)) \quad (L2)$$

$$(21) (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg \neg \neg p) \rightarrow (\neg \neg \neg p \rightarrow \neg p) \quad MP(19)(20)$$

$MP(5)(21)$

$p)(L3)$

 $MP(22)(23)$
$$\neg (p \rightarrow q) \rightarrow p$$
$$(1) (\neg q \rightarrow \neg p) \rightarrow (p \rightarrow q) \text{ (L3)}$$

(L1)

MP(1)(2)

(L2)

MP(3)(4)

$$(6) \quad \neg p \rightarrow (\neg q \rightarrow \neg p) \quad (L1)$$

MP(5)(6)

(L1)

q))) -

MP(8)(9)

$$(11) \quad \neg \neg \neg (p \rightarrow q) \rightarrow (\neg \neg \neg (p \rightarrow q) \rightarrow \neg \neg \neg (p \rightarrow q)) (L1)$$

MP(10)(11)

$$(13) \quad \neg \neg \neg (p \rightarrow q) \rightarrow (\neg \neg \neg \neg \neg (p \rightarrow q) \rightarrow \neg \neg \neg (p \rightarrow q)) (L1)$$

(L3)

7

MP(14)(15)

2)

$$\neg \neg \neg (p \rightarrow q)))MP(16)(17)$$
$$(19) \quad \neg \neg \neg (p \rightarrow q) \rightarrow (\neg \neg \neg \neg \neg (p \rightarrow q) \rightarrow \neg \neg \neg (p \rightarrow q)) (L1)$$

(19)

(L3)

(p—

MP(21)(22)

(L2)

$(p \rightarrow q)))$ MP(23)(24)

→ q)) MP(20)(25)

(27) $(\neg\neg\neg(p\rightarrow q)\rightarrow(\neg\neg\neg(p\rightarrow q)\rightarrow\neg(p\rightarrow q)))\rightarrow((\neg\neg\neg(p\rightarrow q)\rightarrow\neg\neg\neg(p\rightarrow q))\rightarrow(\neg\neg\neg(p\rightarrow q)\rightarrow\neg(p\rightarrow q)))(L2)$
 (28) $(\neg\neg\neg(p\rightarrow q)\rightarrow\neg\neg\neg(p\rightarrow q))\rightarrow(\neg\neg\neg(p\rightarrow q)\rightarrow\neg(p\rightarrow q))$ MP(26)(27)
 (29) $\neg\neg\neg(p\rightarrow q)\rightarrow\neg(p\rightarrow q)$ MP(12)(28)
 (30) $(\neg\neg\neg(p\rightarrow q)\rightarrow\neg(p\rightarrow q))\rightarrow((p\rightarrow q)\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q))$ (L3)
 (31) $(p\rightarrow q)\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q)$ MP(29)(30)
 (32) $((p\rightarrow q)\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q))\rightarrow(\neg p\rightarrow((p\rightarrow q)\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q)))$ (L1)
 (33) $\neg p\rightarrow((p\rightarrow q)\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q))$ MP(31)(32)
 (34) $(\neg p\rightarrow((p\rightarrow q)\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q)))\rightarrow((\neg p\rightarrow(p\rightarrow q))\rightarrow(\neg p\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q)))$ (L2)
 (35) $(\neg p\rightarrow(p\rightarrow q))\rightarrow(\neg p\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q))$ MP(33)(34)
 (36) $\neg p\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q)$ MP(8)(35)
 (37) $(\neg p\rightarrow\neg\neg(p\rightarrow q))\rightarrow(\neg(p\rightarrow q)\rightarrow p)$ (L3)
 (38) $\neg(p\rightarrow q)\rightarrow p$ MP(36)(37)

$\neg(p\rightarrow q)\rightarrow\neg q$

(1) $\neg\neg q\rightarrow((\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow\neg\neg q)$ (L1)
 (2) $(\neg\neg q\rightarrow((\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow\neg\neg q))\rightarrow((\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q))$
 (L2)
 (3) $(\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)$ MP(1)(2)
 (4) $\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)$ (L1)
 (5) $\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q$ MP(3)(4)
 (6) $\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)$ (L1)
 (7) $(\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)$ (L3)
 (8) $((\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow((\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)))$ (L1)
 (9) $\neg\neg q\rightarrow((\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q))$ MP(7)(8)
 (10) $(\neg\neg q\rightarrow((\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)))\rightarrow((\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)))(L2)$
 (11) $(\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q))$ MP(9)(10)
 (12) $\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)$ (L1)
 (13) $\neg\neg q\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)$ MP(11)(12)
 (14) $(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q)$ (L3)
 (15) $((\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow((\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q)))$ (L1)
 (16) $\neg\neg q\rightarrow((\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q))$ MP(14)(15)
 (17) $(\neg\neg q\rightarrow((\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q)\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q)))\rightarrow((\neg\neg q\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q)))(L2)$
 (18) $(\neg\neg q\rightarrow(\neg q\rightarrow\neg\neg\neg q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q))$ MP(16)(17)
 (19) $\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q)$ MP(13)(18)
 (20) $(\neg\neg q\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q))\rightarrow((\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q))$ (L2)
 (21) $(\neg\neg q\rightarrow\neg\neg q)\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow q)$ MP(19)(20)
 (22) $\neg\neg q\rightarrow q$ MP(5)(21)
 (23) $q\rightarrow(p\rightarrow q)$ (L1)
 (24) $(q\rightarrow(p\rightarrow q))\rightarrow(\neg\neg q\rightarrow(q\rightarrow(p\rightarrow q)))$ (L1)
 (25) $\neg\neg q\rightarrow(q\rightarrow(p\rightarrow q))$ MP(23)(24)

[illegible]

(57) $\neg \neg q \rightarrow \neg \neg (p \rightarrow q)$ MP(28)(56)

(58) $(\neg \neg q \rightarrow \neg \neg (p \rightarrow q)) \rightarrow (\neg (p \rightarrow q) \rightarrow \neg q)$ (L3)

(59) $\neg (p \rightarrow q) \rightarrow \neg q$ MP(57)(58)